

AVRUPA BİRLİĞİNDE AKREDİTASYON

Hüseyin Uğur

TÜBİTAK, Ulusal Metroloji Enstitüsü (UME), P.K. 21, 41470, Gebze, Kocaeli

Özet: Avrupa Birliği'nde akreditasyon konusunda farklı ülkelere çeşitli sistemler uygulanmaktadır. Ancak son zamanlarda kabul gören bir oluşum, laboratuvar, sistem, ürün/hizmet ve personel konularında tek elde akreditasyon hizmetlerini toplamak olarak, ortaya çıkmıştır. Buna göre her ülke önce bütün akreditasyon hizmetlerini bir noktada birleştirecek daha sonra da ülkeler arası tanınmaya gidilecektir. Tanınma, teknik denetimler sonucu bir ülkenin akreditasyon sistemini uluslararası normlara göre kurup çalıştırdığının belirlenmesi ile olacaktır.

1. Giriş

Bilindiği gibi uluslararası ticaretin yaygınlaşması, son yıllarda yeni düzenlemeleri beraberinde getirmiştir. GATT antlaşması ve Avrupa Topluluğu ile gümrük birliği güncel olarak Ülkemizi ilgilendiren en önemli iki ticari uygulamadır. Tamamen serbest rekabet ortamına dayanan bu iki antlaşma ile gümrük duvarları kademeli olarak kalkmakta, yerine belirli hukuksal önlemler ile teknik denetim ve üreticinin belirli bir kaliteyi sağlaması yükümlülükleri gelmektedir. Hukuksal düzenlemeler, patent, telif, tüketiciyi koruma, serbest rekabeti teşvik, anti-kartel gibi yasaları içermekte ve genel olarak "ticari ahlak" ile ilgili yapıyı oluşturmaktadır. Küreselleşen ticaretin organizasyonu için sadece yasal düzenlemeler yeterli olmamakta, bunun yanı sıra teknik düzenlemeler de gerekmektedir. Bununla hedeflenen ise, her ülkenin, üretim, hizmet ve ticaret sektörlerinin oto-kontrol mekanizmaları ile uluslararası sisteme uygunluğunun tescil edilmesidir. Bu düzenlemeler aynı zamanda teknik engellerin kaldırılması için de son derece önemlidir. Ancak her çeşit uygunluğun onaylanması, organize bir belgelendirme sistemini gerektirir. Böylece çeşitli unsurların, yayınlanan standart, direktif, yönetmelik veya diğer kurallara uygunluğu, belgelendirme kuruluşlarınca incelenip onaylanır. Bu nedenle de ticarete ve üretime konu olan her türlü belgelendirme faaliyetlerinde bulunan kuruluşların yetkilendirilmeleri veya bir başka deyişle akredite edilmeleri gerekmektedir. Doğal olarak böyle bir sistemin oluşması gereği akreditasyon yöntemleri ve kurumlarına çok büyük önem kazandırmıştır.

Gerek GATT, gerekse Gümrük Birliği antlaşmaları, Türkiye'de de, uluslararası nitelikte, teknik olarak yeterli, özerk ve kanunla kurulmuş bir akreditasyon sisteminin varlığını gerekli kılmaktadır. Bu sistem, ya çeşitli akreditasyon unsurlarından meydana gelir, ya da Batı Avrupa ülkelerinin üzerinde çalıştıkları ve bazılarının da kurdukları gibi, her türlü akreditasyondan sorumlu tek bir "Milli Akreditasyon Konseyi"nden oluşur. Böyle bir Konsey'in varlığı bir yandan Türkiye'yi muhtemel bir teknik engellemeye karşı koruyacak, diğer yandan da organize bir akreditasyon sistemini kurmamış ülkelere karşı gerektiğinde teknik engellemelerde bulunabilecektir.

Birçok ülkede son otuz yılda önem kazanmaya başlayan akreditasyon kavramı, ne yazık ki tam olarak olgunlaşmamıştır. Hemen hemen her ülke, akreditasyon sistemini farklı oluşturmuştur. Ancak son beş yıldır süregelen çalışmalar sonucunda, AB ve EFTA ülkeleri (Avrupa Ekonomik Alanı) akreditasyon sistemlerini önce harmonize etme, daha sonra da bir çatı altında toplama kararı almışlardır. Bu gelişmeler üzerine ABD, Japonya, Güney Doğu Asya ve Güney Amerika ülkeleri de benzer çalışmalara başlamışlardır. Burada vurgulanması gereken en önemli husus, bütün bu

ülkelerde şu anda da akreditasyon işlemlerinin çeşitli kuruluşlarca yürütülüyor olmasıdır. Yapılan çalışmalar büyük ölçüde her türlü akreditasyonun bir ülke içinde, önce homojenleştirilmesi, daha sonra tek bir merkezde toplanması ve en son aşamada da uluslararası sisteme entegrasyonunun sağlanmasına yöneliktir. Avrupa'nın oluşturduğu ve diğer ülkelerin de katılmayı tasarladıkları bu sistem Türkiye için de son derece uygundur. Türkiye'de henüz bir akreditasyon sisteminin olmaması ve tamamen yeni bir sistemin kurulmasının planlanması ülkemiz için çok büyük bir fırsattır. Ancak bunun doğru yapılabilmesi ve ileride problemsiz olarak uluslararası sisteme entegre olabilmesi için öncelikle Avrupa'daki akreditasyon işlemleri ve organlarının iyi incelenmesi gerekir. Avrupa'da yürürlükte olan sistem ve kullanılan yöntemlerle ilgili bilgiler aşağıdadır.

2. Avrupa Birliği'nde Akreditasyon İşlemleri

Şekil 1'de gösterildiği gibi, genel olarak tüketiciye sunulan bir ürünle ilgili olarak temel altı aşama vardır :

- 1. Tasarım
- 2. Üretim
- 3. Üretim Testi
- 4. Satış
- 5. Tip Testi ve Onayı
- 6. Denetim, Performans Testi ve Onayı

Bu aşamalardan ilk dördü üretimi yapan kuruluş içinde yapılır ve bunlarla ilgili temel prensipler ve sağlanması gereken minimum şartlar ISO 9000 serisi standartlarla belirlenmiştir. Avrupa bu standartları EN29000 serisi olarak aynen kabul etmiştir.

Beşinci ve altıncı aşamalar üretici dışında bağımsız laboratuvarlar tarafından yapılır ve teknik ölçüm ve test gerektirir. Bu laboratuvarların çalışma prensipleri ise EN45001 ve ISO Guide 25 standartları tarafından belirlenmiştir. ISO Guide 25 tam bir standart olmamasına rağmen, EN45000 serisi standartlardan daha kapsamlı olması nedeni ile bir standart olarak nitelendirilip kullanılmaktadır. EN45000 serisi ve ISO Guide 25 temel alınarak yeni bir standart hazırlanma çalışmaları teknik birimlerce başlamış bulunmaktadır. Yeni standart bütün dünyada uygulanacaktır. Ancak, bu standart oluşuncaya kadar EN45000 serisi standartlar kullanılmaya devam edilecektir.

Gerek EN29000, gerekse EN45001 standartlarının doğru uygulandıkları, bağımsız kuruluşlar tarafından kontrol edilmelidir. Bu kuruluşlara "Belgelendirme Kuruluşları" denir. ISO9000/EN29000 konusunda faaliyet gösteren belgelendirme kuruluşlarının çalışmaları ile ilgili düzenlemeler EN45012 standardı, EN45001 konusunda faaliyet gösteren kuruluşların çalışmalarını düzenleyen kurallar ise EN45002 standardı ile belirlenmiştir.

Yukarıda belirlenen belgelendirme işlemlerinin yanı sıra, son ürün ile ilgili laboratuvar testlerinin dışında kalan işlemler için ürün belgelendirmesi ve bu sektörde çalışan kişilerin eğitimi ve sınanmasını içeren personel belgelendirmesi de gerekmektedir. Bu konularda faaliyet gösterecek kuruluşlarla ilgili kurallar da, ürün için EN45011, personel için EN45013 standartları ile belirlenmiştir.

Özetle, her ülkede temel dört tip belgelendirme yapılmaktadır. Bunun sonucunda belgelendirme işlemleri her ülkede farklı uygulanmasına rağmen temel olarak dört unsurdan oluşmaktadır:

1. Kalibrasyon, analiz ve test hizmeti veren laboratuvarlar : Bunlar üretim veya ticarete konu olan her türlü ölçümü yapan laboratuvarlardır. Yapılan ölçümlerin, ulusal metroloji merkez veya enstitülerinde bulunan ulusal ölçme standartlarına izlenebilir olması ve ölçümlerin uluslararası kuruluşlarca belirlenen kurallara göre yapılması gerekir.
2. Ürün veya Hizmet sertifikası veren kuruluşlar: Bunlar tüketiciye sunulan her ürünün (hizmet dahil) çeşitli standart, direktif veya kurala uygun olarak üretilip, pazarlandığını onaylayan bağımsız kuruluşlardır. Bu kuruluşlar ister kendileri test laboratuvarları işletir, isterse bir üst maddede tanımlanan bağımsız laboratuvarların yaptıkları ölçümleri kullanırlar.
3. Sistem belgelendirmesi yapan kuruluşlar : Üretim veya hizmet sektöründe faaliyet gösteren bir kuruluşun belli bir kalite güvence modeline (örneğin ISO-9000 serisi) uygun faaliyet gösterdiğini tescil eden kuruluşlardır.
4. Eleman belgelendirmesi yapan kuruluşlar : Yukarıda belirtilen her üç konuda faaliyet gösteren kuruluşlarda çalışan teknik kişileri eğitip, sertifika veren bütün kuruluşlardır.

Her ülkede ulusal ölçekte bir kalite sisteminden bahsetmek için gerekli olan bu dört unsuru oluşturan kuruluşların etkinliklerini düzenleyen ve yetkilendiren bir akreditasyon sistemi gerekmektedir. Bazı ülkelerde bu dört konuda çalışan kuruluşlar birbirlerinden bağımsız olarak çalışan farklı organizasyonlar tarafından akredite edilirler. Ancak son yıllarda yaygınlaşan bir uygulamayla yukarıda bahsedilen dört belgelendirme konusunda birer kuruluş akreditasyondan sorumludur; ancak bu dört kuruluş bir şemsiye organizasyon içinde koordineli bir şekilde faaliyet gösterirler. Şemsiye organizasyon genellikle bağımsız çalışan, tüzel kişiliğe sahip ve endüstri tarafından oluşturulan kuruluşlardır. Akreditasyonu yapan dört uzman kuruluşun, akredite ettikleri kuruluşların üzerinde olması ve bu kuruluşlarla herhangi bir çıkar ilişkisinde bulunmamaları gerekir. Ancak sistemin bu şekilde çalışması uluslararası alanda saygınlık kazanır ve tanınır.

3. Karşılaşılan Güçlükler

Avrupa'de belgelendirme kuruluşları için geçerli olan temel kurallar yukarıda da değinildiği gibi EN45011, EN45002, EN45012 ve EN45013 standartlarıdır. Avrupa içinde genel olarak her dört akreditasyon konusunu tek bir kurallar dizisi içinde tek bir elden yürütme eğilimi vardır. Bu kurallar dizisi ise laboratuvarlar için EN45003 standardı ile belirlenmiştir. Bütün akreditasyonu kapsayacak şekilde EN45003 standardı EN45010 olarak genişletilmektedir. Devam eden bu çalışmanın en son ürünü prEN45010 olarak yayınlanıp ilgili kuruluşların görüşlerinin alınması amacı ile dağıtılmaktadır. EN45010, standart olarak yayımlandığında, akreditasyonun, tarafsız, bağımsız ve hukuksal bir temele dayanan tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş olmasını öngörmektedir. Bu nedenle Avrupa Birliği'ne mensup ülkeler ya bir "Milli Akreditasyon Konseyi" kurmuşlardır, ya da mevcut çeşitli akreditasyon unsurlarını birleştirerek merkezi bir konseyin oluşturulması için çalışmaktadırlar. Şu ana kadar her türlü akreditasyonu tek bir konsey altında toplamış ülke sayısı yedidir. Diğer ülkeler de bu konudaki çalışmalara devam etmektedir.

Avrupa sisteminin homojenleşmesi aşamasında karşılaşılan en büyük güçlük laboratuvar akreditasyonu açısından yaşanmaktadır. Bu konuda ilk problem, yıllardır kalibrasyon ve test laboratuvarlarının yapay bir şekilde ayrılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Test laboratuvarları birliği WELAC ile kalibrasyon laboratuvarları birliği WECC 1994 yılı sonunda EAL (Avrupa Laboratuvar Akreditasyonu) bünyesinde birleşmişlerdir. Bu gelişme, test ve kalibrasyonu ayrı tutmaya çalışan bazı ülkeler için zorluk yaratmış ise de bütün laboratuvar akreditasyonunun tek bir merkezden yürütülmesi için çalışmalara da başlamışlardır.

İkinci güçlük laboratuvar akreditasyonlarının genel olarak ulusal metroloji enstitüleri tarafından yapılması ile oluşmuştur. Teknik olarak akreditasyon ve sonraki kontroller sırasında ulusal enstitünün laboratuvar ve elemanlarından yararlanılması, akredite olan laboratuvarlar arasında yapılan teknik karşılaştırmaların ulusal enstitü tarafından organize edilip denetlenmesi, idari olarak da akreditasyonun bu enstitülerce yapılmasını gerektirmiştir. Ancak laboratuvar akreditasyonu ile diğer üç tip akreditasyonun sıkı bir ilişki içinde olması sorun yaratmış, Batı Avrupa, uzun dönemde laboratuvar akreditasyonunun da diğerleri gibi akreditasyon konseyleri aracılığı ile yapılmasına karar vermiştir. Başta Fransa, İngiltere, Almanya ve İtalya olmak üzere birçok ülke yeni sisteme geçmek için çalışmalara başlamıştır. Fransa ve İngiltere, ülkelerinde gerekli yasal değişikliklere yaparak yeni sisteme uyum sağlamışlardır. Diğer ülkeler de bu konuda önümüzdeki yıllarda gerekli düzenlemeleri yapacaklardır.

Üçüncü güçlük, uzun zamandır çalışmakta olan laboratuvar akreditasyonu ile diğer konular arasındaki kopukluktan kaynaklanmaktadır. Bunun en büyük nedeni laboratuvar akreditasyonunun, üzerinde uzlaşmış kurallarca, yapılması, uzun zamandır organize bir sistemin varlığı ve Avrupa'da 17000 laboratuvarın bugüne kadar akredite olmasına karşın, diğer akreditasyon konularında belli bir belirsizliğin bulunması, sistemin çok yeni ve kapsamının da oldukça dar olmasıdır. Bu farklılığın en belirgin örneği uluslararası kuruluşlar bünyesinde görülmektedir. Avrupa'da laboratuvar akreditasyonundan sorumlu kuruluşlar EAL (European Accreditation of Laboratories), diğer akreditasyon kuruluşları ise EAC (European Accreditation of Certification) bünyesinde toplanmaktadır. Bu iki kuruluşun birleşme çalışmaları devam etmekte olup, kısa zamanda sonuç alınması beklenmektedir. Doğal olarak Avrupa Ekonomik Bölgesindeki bütün ülkeler bu birleşmenin gerçekleşeceğini varsayarak kendi sistemlerini oluşturmaktadırlar.

Bu oluşumun başını Fransa, İngiltere, Finlandiya, İsveç, Norveç, Danimarka ve Portekiz çekmektedir. Bu yedi ülke her türlü akreditasyondan sorumlu bağımsız, yasal temeli olan tüzel kişiliğe sahip Akreditasyon Konsey veya Kurumlarını kurmuşlardır. Sadece İngiltere hazırlanan kanun metnini henüz parlamentosundan geçirmemiştir. İngiltere bu aşamada laboratuvar akreditasyonundan sorumlu kuruluş olan NAMAS'ı ulusal metroloji kuruluşu olan NPL bünyesinden alarak NACCB bünyesine katmaktadır. Bu şekilde NACCB her türlü akreditasyondan sorumlu olacaktır. Ancak NAMAS, NACCB bünyesinde yarı özerk bir statü ile çalışmaya devam edecektir. Kanun üzerinde görüşmeler tamamlanmış olup kesin sonuç sonbaharda alınacaktır. Bu ülkelerdeki durum Tablo 1'de verilmiştir.

Avrupa'daki diğer ülkelerde durum daha karışıktır. En büyük problem Almanya ve İtalya'da yaşanmaktadır. Bu ülkelerde henüz test ve kalibrasyon akreditasyonları birleştirilememiştir. Her iki ülkede de kalibrasyon laboratuvarlarının akreditasyonu eskiden Fransa ve İngiltere'de de olduğu gibi ulusal metroloji enstitülerince oluşturulan organlarca yürütülmektedir. Almanya için bu kuruluş DKD, İtalya için SIT'tır. Test laboratuvarları konusunda İtalya'da SINAL yetkili kuruluştur. Ancak Almanya'da test laboratuvarlarının akreditasyonundan sorumlu 19 ayrı kuruluş mevcuttur. Bu durum Almanya'yı çok zor durumda bırakmıştır. Bunun sonucu olarak Almanya önce bütün laboratuvar akreditasyonlarını tek bir çatı altında toplama, daha sonra da laboratuvarla birlikte diğer akreditasyon faaliyetlerini DAR adlı bir kuruluş bünyesinde birleştirmek üzere çalışmaktadır. Birleştirme çalışmaları başta Hollanda olmak üzere diğer Avrupa ülkelerinde de devam etmektedir. Bu ülkeler ile ilgili özet bilgiler ise Tablo 2'de verilmiştir.

4. Ülkeler Arası Tanınma ve Türkiye'nin Durumu

Ülkeler arası tanınma ise hükümetler seviyesinde olmayıp, birliğe üye ülkelerin akreditasyon kuruluşları arasında olmaktadır. Buna göre Akreditasyon Sisteminin tanınmasını isteyen ülkenin Akreditasyon Konseyi, daha önce tanınma işlemlerinden geçmiş ülkelerin kuruluşlarınca, başta EN45003 olmak üzere, çeşitli kuralla göre denetlenmekte ve bu denetime göre karar verilmektedir. Her ne kadar EN45003 laboratuvar akreditasyonu yapan kuruluşlar için hazırlanmışsa da EN45010 standardı yürürlüğe girdiği zaman diğer akreditasyon konularını da kapsayacaktır. Bu konularda hükümetler ise ülkeyi temsil ile görevli akreditasyon kuruluşunu oluşturmak ve bunu Avrupa Topluluğu'na bildirmekle yükümlüdürler. Özetle, Konseyin bir kanunla oluşması veya Dışişleri Bakanlığı'nın, bu kuruluşu, resmen bildirmesi yeterli olmamakta, mutlaka birlik üyesi diğer kuruluşlarca teknik ve idari denetimden geçmesi gerekmektedir. Bu denetimden beklenenler arasında, Akreditasyon Konseyi'nin özerk bir yapıya sahip olması, akredite edeceği kuruluşlarla menfaat ilişkisi veya çıkar çatışması bulunmaması, teknik olarak yeterli olması ve ülkenin tamamı için (askeri ve bilimsel kuruluşlar dahil) faaliyet göstermesi vardır. Teknik denetim, akreditasyon sisteminin tamamını içerebileceği gibi tercihan sistemin her unsurunun (örneğin laboratuvar akreditasyonu gibi) teker teker denetlenmesi olarak da yapılabilir. Bu, verimliliği büyük ölçüde arttıran bir uygulamadır. Denetlemeden geçen ülke MRA (Multilateral Recognition Agreement) kapsamına alınır ve verdiği belgeler MRA kapsamındaki diğer ülkeler tarafından tanınır. MRA bazı dökümanlarda MLA (MultiLateral Agreement) olarak da geçer ve Türkiye için asıl hedefdir. Politik nedenlerle Türkiye gerek EAL gerekse EAC'a üye olmakta son derece güçlük çekecektir. Ayrıca Yunanistan'ın veto olasılığı da son derece yüksektir. Ancak, Türkiye'nin (eğer MAK doğru kurulursa) Avrupa bünyesindeki MRA kapsamına alınması daha büyük bir olasılıktır. Bunun sonucunda Türkiye'deki belgelendirme faaliyetleri Avrupa tarafından, Avrupa'daki belgelendirme faaliyetleri de Türkiye tarafından tanınacaktır.

Avrupa'nın kurduğu sistem idari ve teknik konuları birbirinden ayırmıştır. Bu nedenle Yunanistan hatta İspanya gibi ülkeler EAL'a üye iken yeterli teknik altyapıyı oluşturamadıklarından MRA dışında kalmışlardır. Bir başka deyişle, EAL karar organlarında yer almalarına ve alınan kararları etkilemelerine rağmen kendi kuruluşlarının verdikleri sertifikalar diğer ülkelerce tanınmayabilir. Ancak Topluluk üyesi ülkeler politik nedenlerle birbirlerine gerekli kolaylığı göstermektedirler. Aynı kolaylığın Topluluk dışındaki ülkelere gösterilip gösterilmeyeceği konusunda belirsiz bir durum vardır. Bu konunun aynı zamanda teknik korumacılığın bir parçası olduğu düşünülürse Türkiye için durumun önemi daha iyi anlaşılabilir. Türkiye, öncelikle MRA kapsamına girmeyi hedeflemeli daha sonra da EAL (laboratuvar) ve EAC'a (ürün, hizmet, sistem, personel) tam üye olmaya çalışmalıdır. UME, EAL başkanı ve Hollanda Metroloji Enstitüsü müdürü Prof. Robert Kaarls ile 1994 yılı Kasım ayında Türkiye'nin EAL üyeliği üzerine bir görüşme yapmıştır. Gebze'de yapılan görüşmede Prof. Kaarls, UME'nin teklif ettiği akreditasyon sisteminin Avrupa'nın kurmaya çalıştığı sistemi olduğunu, ancak Avrupa için önemli olanın, işin teorisinden çok, nasıl çalıştığını görmek olduğunu vurgulamıştır. Bunun için de Türkiye'nin öncelikle laboratuvar akreditasyon sistemini oluşturması ve 5-6 laboratuvarın akreditasyonu bittikten sonra EAL'a üyelik ve MRA kapsamına girmek için başvurmasını önermiştir. Kendisi, şu anda bütün gözlerin Doğu Avrupa ülkelerinde olduğu ve Türkiye'nin çok acele etmesi gerektiğini de defalarca belirtmiştir. Ayrıca laboratuvar akreditasyonunun uzun bir süreç aldığı ve sistem tam oturmadan EAL'a başvurmanın hatalı olacağını belirten Prof. Kaarls, eğer laboratuvar akreditasyon sistemi doğru kurulursa kendisinin her türlü desteği vereceğini de belirtmiştir.

Ancak akreditasyonun diğer konularında belirsizlik devam etmektedir. Türkiye ancak uluslararası geçerlilikte bir akreditasyon sistemini oluşturup, akreditasyona başlayınca EAC ve benzeri kurumlara başvurabilecektir.

5. Sonuç

Avrupa, genel olarak akreditasyon hizmetlerini nasıl yürüteceğine büyük ölçüde karar vermiştir. Verilen kararlar EN45000 standartları çerçevesinde uygulamaya konmuştur. Ayrıca sistemin ayrıntılarının belirlenmesi de çeşitli uzman kuruluşlarca yapılmaktadır. Akreditasyon sistemleri tamamen hükümetlerin dışındaki organlarca, doğrudan sistemin kullanıcılarına uygun bir şekilde tasarlanmıştır. Bazı ülkeler sistemlerini, üzerinde uzlaşılan kavramları baz alarak kurmuşlar, akreditasyonu çeşitli kuruluşlarla uzun bir süredir yapan diğerleri de kendilerini yeni sisteme uyarlama yolundadırlar.

Fransa ve İngiltere gibi ülkeler oturmuş akreditasyon sistemlerine sahip olmalarına rağmen, mevzuatlarında gerekli değişiklikleri yaparak hızla yeni sisteme uyum sağlamış ve bunun sonucunda da yeni kurulan sistemde önemli ölçüde söz sahibi olmuşlardır.

Avrupa'nın akreditasyon konusunda öncülük etmesi ve uluslararası standartların kendine uygun olarak hazırlanmasını sağlaması, ticari yönden de kendisine büyük bir avantaj sağlamıştır. ABD ve Japonya da kendi sistemlerini Avrupa'ya uygun hale getirmek için çalışmalara başlamışlardır. Mevcut temponun bozulmaması durumunda dünya yeni yüzyıla tek bir akreditasyon sistemi ile girecektir.

TABLO 1

Akreditasyon Konseyini Kurmuş Ülkeler:

<u>Ülke</u>	<u>Kuruluş</u>
İsveç	SWEDAC
Norveç	NA
Danimarka	DANAK
Finlandiya	CMA
Fransa	COFRAC
İngiltere	NACCB
Portekiz	IPQ

TABLO 2

Laboratuvar ve Diğer Akreditasyon Konularını Birleştirmeye Çalışan Ülkeler

<u>Ülke adı</u>	<u>Laboratuvar</u>		<u>Diğer Akreditasyonlardan sorumlu kuruluş</u>
	<u>Test</u>	<u>Kalibrasyon</u>	
Hollanda	STERLAB	STERLAB	RvC
İtalya	SINAL	SIT	SINCERT
Almanya	(19 adet)	DKD	DAR
Avusturya	BMwA	BMwA	Ekonomi Bakanlığı
Belçika	BELTEST	BKO	BELCERT
İspanya	RELE	RELE	-